

dia s menšími škodlivými účinkami na životné prostredie, t. j. o prechode na zemný plyn.

● **Sekciu ochrany prírody** viedol RNDr. Emil Kardoš a referáty v nej boli zamerané na riešenie problémov vyplývajúcich z antropických tlakov na prírodné prostredie. K prednáške v hlavnej časti tu odznel doplnujúci príspevok o revitalizácii krajiny ovplyvnenej výstavbou a prevádzkou diaľnice s prezentovaním praktických skúseností s ozeleňovaním plôch zdevastovaných pri výstavbe diaľničnej siete. Zástupcovia CHKO Strážovské vrchy informovali o postupe prác na inventarizácii územia so zameraním na výskyt vstavačovitých rastlinných druhov. V tejto sekcii odznela aj informácia o výsledkoch projektu likvidácie nebezpečnej a rýchlo sa šíriacej buriny *boľševník obrovský* v okrese Považská Bystrica. Akciu koordinoval odbor životného prostredia OÚ a zúčastnili sa na nej obecne úrady z maríkovskej a pa-

pradnianskej doliny, ako aj dobrovoľní ochrancovia prírody. Počas vegetačného obdobia urobili dva zásahy, a to mechanické kosenie a aplikáciu herbicídu ROUNDAP na zrezané stonky boľševníka. V projekte sa bude pokračovať v ďalších rokoch až do úplného odstránenia tejto rastliny.

● **V sekcii územného plánovania a stavebného poriadku**, ktorú viedla Ing. I. Kozárová, odznelo 5 príspevkov konkrétne súvisiacich s pripravovanou výstavbou diaľnice v okrese Považská Bystrica.

Po skončení oficiálneho programu nasledovalo verejné prerokovanie *Správy o hodnotení diaľnice D 1 v úseku Sverepec – Hričovské Podhradie*, na ktorom sa využili i poznatky, získané z prednesených odborných príspevkov. Zo všetkých prednášok vyplynulo, že diaľnica, okrem napojenia na medzinárodnú sieť, zlepší aj vnútroštátne prepojenie a v regióne pozitívne ovplyvní oživenie priemyselnej výroby, slu-

žieb a pod., čím prispeje k zvýšeniu zamestnanosti, a teda aj životnej úrovne obyvateľstva. Situovanie diaľnice v považskom koridore si vyžiada zmenu a doplnky v územnoplánovacej dokumentácii dotknutých sídelných útvarov, v ktorej treba navrhnuť opatrenia na kompenzáciu negatívnych vplyvov diaľnice na sídelné útvary, obyvateľstvo a prírodné prostredie.

Konferenciu sa podarilo naplniť stanovený cieľ – informovať verejnosť, ako aj prispieť k riešeniu takého závažného problému, akým je diaľnica v regióne stredného Považia.

Emil Kardoš

Kongres biometeorológie

Významné medzinárodné podujatie, ktoré sa koná každé 3 roky, uskutočnilo sa vlani v Ľubľane, hlavnom meste Slovinska, v dňoch 1.–8. 9. Organizátorom **14. medzinárodného kongresu biometeorológie** bola International Society of Biometeorology (Medzinárodná spoločnosť pre biometeorológiu) a Ľubľanská univerzita.

Miestom konania bolo Kogresové centrum hlavného mesta. V rámci plenárneho zhromaždenia odzneli prednášky o rôznych koncepčných modeloch biometeorológie včítane antropocentrického a modelu všeobecných systémov, o adaptácii flóry a fauny na zmenu klímy, biokybernetickej regulácii prostredia v horských lesoch, úlohe dyna-

mických modelov simulácie úrod v hodnotení vplyvu klimatickej variability, analýze priestorových a časových stupníc v aplikovanej klimatológii, predikcii výnosov pri zmenách klímy. Ďalšie príspevky sa venovali viditeľnej a neviditeľnej elektromagnetickej radiácii, biologickým rytmom a ich reakciám v extrémnom prostredí, vplyvom prostredia na telesnú teplotu a ľudské zdravie, chemickým a fyzikálnym vplyvom na tvorbu červených krviniek.

Ďalšie rokovania prebiehali v 14 sekciiach, súčasne vždy v štyroch (v zátvorke uvádzame počet prednesených príspevkov).

1. *Poľnohospodárstvo, klíma a lesníctvo* (46). Príspevky boli zamera-

né na súvislosť zmenšovania plôch lesov s hydrologickými procesmi, evapotranspiráciu drevín, poškodzovanie lesov a poľnohospodárskych plodín zvýšenými koncentraciami ozónu, škodlivosť zvýšených koncentrácií oxidov síry a dusíka na rastliny, závislosti medzi meteorologickými vplyvmi a úžitkovosťou hospodárskych zvierat.

2. *Fenológia* (23). Účastníci informovali o závislosti medzi fenológiou a teplotami prostredia, fenológiou a rastom rôznych druhov drevín vo vzťahu ku klimatickým zmenám.

3. *Biologické cykly a fotoperiodizmus* (18). Táto sekcia sa venovala pohybovej aktivite laboratórnych zvierat a rýb vyvolanej ultradiánnym cyklom, synchronizácii biologických rytmov pôsobením geofyzikálnych faktorov a meteorologických procesov, vplyvu zmien fotoperiód na

hmotnosť, súvislostiam krmiva a biochemických parametrov rôznych živočíchov, regulácii cyklickosti melatonínu viditeľnou a neviditeľnou časťou svetelného spektra, pôsobeniu asynchronizácie medzi dennou a nočnou časťou dňa na rytmus spánku a zobúdzania sa a cirkadiánnu melatonín, infraradiánnu rytmickosť fyziologických systémov.

4. *Základné mechanizmy adaptácie* (5). V tejto sekcii sa prezentovali výsledky zo štúdia zmien senzitivnosti školopovinných detí na pôsobenie biotropných stimulov, vplyvu hypertermie na zmeny tlaku venóznej krvi a selektívne chladenie mozgu, variácia sérových hladín thyroidných hormónov oviec v tropických podmienkach, rast a proliferácia kvasiniek pri rôznych teplotách.

5. *Adaptácia zvierat na extrémne prostredie* (25). Najviac príspevkov sa venovalo potkanom a hovädzemu dobytku (po 6), vtákmi sa zaoberali tri práce, po dve boli z chovu oviec a ošípaných. Študovali sa testikulárne reakcie potkanov žijúcich v subarktických podmienkach na inhibíciu alfa-chlórhydrínom, vplyv vysokohorskej hypoxie na štruktúru noradrenergického, dopaminergického a serotoninergického systému v mozgu, vplyv pinealektómie a predĺženej expozície v tme na samčie reprodukčné funkcie, vplyv chladu a trvalého svetla na cirkadiánnu rytmus, pôsobenie znečisteného vzduchu na povrch dýchacieho epitelu.

Príspevky, venované hovädzemu dobytku, boli zamerané na matematické modelovanie dynamiky produkcie pri pastevnom chove, termoregulačné reakcie na evaporačné ochladzovanie a ochranu pred vysokými teplotami, ako aj na pokles doživosti počas letného obdobia.

V chove oviec a kôz sa hodnotil vplyv klimatických podmienok na pastvu v púštnych a polopúštnych oblastiach, vlastnosti vlny a ich vzťah k niektorým adaptívnym parametrom a intenzita metabolizmu

a fyziologické a reprodukčné ukazovatele počas termálneho stresu.

Rozoberal sa vplyv sezónnosti na úžitkovosť prasníc a na správanie sa prasiat na výkrm. Venovala sa pozornosť súvislosti medzi snehovou prikrývkou a stratégiou zimného kŕmenia srnčej zveri, ako aj skúmaniu vplyvu geopatogénnych zón na úžitkovosť hovädzieho dobytku, koní a ošípaných.

V tejto sekcii odznel i náš príspevok *Vplyv zimného ustajnenia hovädzieho dobytku na dojivosť, živú hmotnosť a príjem krmiva*.

6. *Klíma, morbidita, mortalita* (43). Táto sekcia bola zameraná na humánnu medicínu. Referujúci sa venovali vplyvom sezónnosti, počasia aj jednotlivých meteorologických faktorov (teploty, slnečného žiarenia, geopatogénnych zón, koncentrácie iónov vo vzduchu, pulzujúcich elektromagnetických polí) na choroby dýchacieho a obehového systému, psychosomatické ochorenia a výskyt malígnych nádorov.

7. *Behaviorálna ľudská biometeorológia* (13). Príspevky sa zaoberali súvislosťami biometeorológie s dopravnými nehodami, vzťahmi biorytmov a športovej výkonnosti, závislosťou hypertenzie od meteorologických faktorov, pôsobením sezóny na estrálne a reprodukčné cykly, vplyvmi teploty prostredia na teplotu mieška, závislosťami medzi pomerom pohlavia detí a obdobím narodenia matiek.

8. *Humánne adaptácie na extrémne prostredie* (6). Riešil sa vplyv počasia a klímy na humánne aktivity v púšťových oblastiach, adaptácia ľudí na extrémne podmienky v tropických a polárnych oblastiach i vo vysokej nadmorskej výške.

9. *Klíma a kvalita vzduchu v plošnej zástavbe* (20). Študovali sa faktory pôsobiace v mestských aglomeráciách, zisťoval sa vplyv vegetácie na oteplenie prostredia sídlisk, rozoberali sa metódy na stanovenie termálneho komfortu obyvateľov, súvislosti klímy v plošnej zástavbe

s výskytom hmly, vplyv znečistenia ovzdušia pri vykurovaní sídel klasickými palivami na zdravotný stav obyvateľov.

10. *Interiérová klíma a kvalita vzduchu* (8). Príspevky sa zaoberali kvalitou mikroklimy v bytoch a na pracoviskách v súvislosti so zdravotným stavom, pracovnou výkonnosťou a pohodou, dôležitou priramenou vlhkosťou, pomeru vnútorných a vonkajších koncentrácií ozónu pre optimálne prostredie.

11. *Aplikácia a limitovanie zmien klímy* (15). Sekcia bola venovaná meteorologickým vplyvom na rastlinnú výrobu, modelovaniu a simulovaniu rôznych efektov, vyvolávanie umelých dažďových zrážok, dôsledkom solárnej aktivity a skleníkového efektu na vegetáciu.

12. *Vnímanie klímy a robenie rozhodnutí* (8). Rokovalo sa o perspektívach a interakciách klimatických zmien, lokalizácii obchodov v centrách miest vzhľadom na slnečné žiarenie, o atmosférických stresoch a ich odstraňovaní.

13. *Bioelektrina a biomagnetizmus* (18). Príspevky v tejto sekcii sa zaoberali expozíciou elektrického poľa na pohyb rýb, vplyvmi geomagnetických porúch na lokomotorickú aktivitu morských živočíchov, závislosťou populácií baktérií od geomagnetickej aktivity, vplyvmi stredného a jednosmerného napätia na rast, krvný tlak, pulz a plazmové kortikoidy živočíchov.

14. *Rôzne* (6). Príspevky boli zamerané na teplotné režimy vody v regulačných riekach, dynamiku solárneho systému a meteorologických procesov, vplyvy slnečných lúčov na atmosféru, vývoj oblačnosti spojennej s výronmi energetických solárnych protónov.

V knižnici OBIS-u pri Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre je k dispozícii zborník abstraktov a dvojzväzková publikácia prednesených referátov.

Jan Brouček